Cena numeru 10 groszy

Opłacono gotówką z góry

Głos Pomorza

dawniej „Głos Wąbrzeski"

PISMO SPOŁECZNE, GOSPODARCZE, OŚWIATOWE I POLITYCZNE DLA WSZYSTKICH STANÓW

Nr 109 || Wąbrzeźno, czwartek dnia 22 września 1938 || Rok 20

W decydującej chwili

Od jednego z działaczy wiejskich otrzymujemy uwagi, które ze względu na ich interesujący i aktualny charakter poniżej podajemy.

Wiadomość o rozwiązaniu Sejmu i Senatu oraz rozpisaniu wyborów stanowiła — rzecz zrozumiała — dla t. zw. prowincji dużą sensację. Nikt się tego nie spodziewał. My, ludzie dołów, dowiadując się o tego rodzaju faktach, musimy sami je przemyśleć i dochodzić ich przyczyn. Nie jest to zaś chyba dla nikogo obojętne, co my myślimy o wypadkach, to też warto powiedzieć, jakie są nasze uwagi na temat wyżej worzonego położenia.

Przede wszystkim pierwszy wniosek jaki wyciągamy, to ten, że rząd i władze muszą mieć poczucie bardzo wielkiej siły własnej, jeżeli decydują się na krok tak zawsze ważny i ryzykowny, jakim są wszelkie wybory. Mówiło się wprawdzie od pewnego czasu o przyspieszonych wyborach. ale podawano termin o wiele późniejszy. Tego, aby wybory odbyły się teraz, nikt właściwie na serio nie żądał. Jeżeli więc zapadła decyzja rozpisania wyborów w obecnej chwili, to nie ulega najmniejszej wątpliwości, że wszystkie krakania na temat sytuacji wewnętrznej są bezpodstawne.

Jeszcze bardziej uwydatnia się to przy śledzeniu kół opozycyjnych. Najpierw słyszeliśmy już od lat co najmniej dwóch, że opozycja żądała wyborów. Pierwszeństwo pod tym względem prowadziło Stronnictwo Ludowe i P. P. S. Opinia publiczna rozumiała tę akcję wymienionych partyj w ten sposób, że żądają one wyborów, ponieważ wiedzą, że rząd od razu rozpisać ich nie może cała więc sprawa staje się bardzo wygodnym konikiem dla opozycji.

Aż tu nagle w najmniej spodziewanym momencie wybory zostały rozpisane. Rozpędzona w największym rozmachem opozycja przewróciła się i ma wyraźnie niemądrą minę. Bo jakże tu tłumaczyć teraz ludziom, że rozwiązanie starego Sejmu i rozpisanie wyborów jest jakimś błędem czy zamachem na „prawa ludu"?

W poszukiwaniu dziury, na całym opozycja nasza szuka gwałtownie innych zawodów, które uzasadniałyby jej dalszą bierność. Mówią więc: stara ordynacja wyborcza. Stary Sejm nie chciał jej ruszać. Jest to powszechnie wiadomo. Stary Sejm, oparty na obecnej ordynacji wyborczej, wykazał szczególnie w ostatnich miesiącach, że chce jej pozosteć wierny. Wedle obowiązującego prawa Prezydent Rzeczypospolitej nie może zmienić ordynacji wyborczej drogą dekretu.

Więc oczywiście pozostaje tylko jedyna droga: powołać nowy Sejm i od niego oczekiwać zmiany. To, że nowy Sejm powstanie również z obecnej ordynacji, na to nie ma rady, jeżeli chce się stać na gruncie prawa i praworządności.

Istnieją wszystkie możliwe w danej sytuacji warunki, aby opozycja znalazła się w Sejmie i uzyskała wpływ na zmianę ordynacji wyborczej. Skoro jest to jej najważniejsze żądanie, to powinna wszystko zrobić, aby wejść do Sejmu.

I oto niespodziewanie dowiadujemy wielkie hasła i szumne słowa.

Jakie? Czyżby ordynacja wyborcza przestała już być hasłem bojowym stronnictw opozycyjnych?

Człowiek z prowincji rozważa te wszystkie okoliczności, a nie znajdując się w głównych ośrodkach i kuźniach politycznych, rozumuje zajęciami własnymi prostymi i uczuciowymi. I dziwi się zawsze, jeżeli gra polityczna staje się nieszczera, chociaż rozwija się nad nią się, że opozycja ma jakieś wątpliwości.

Obecna taktyka polityki należy do rodzaju takich właśnie gier. Mamy wrażenie i nadzieję, że jest to tylko objaw przejściowy, wywołany zupełnym zaskoczeniem i że po chwilowym wahaniu nadejdzie decyzja właściwa i pozytywna Gdyby się jednak to stało, to naprawdę trudno by było zrozumieć kręte dróżki naszej opozycji, które potwierdziłyby jeszcze raz tezę, że niektóre jej koła sa me dobrze nie wiedzą, czego chcą.

Wojna czy pokój?

PRAGA. Sytuacja, która przez cały dzień dzisiejszy stała pod znakiem oczekiwania na odpowiedź rządu, nie uległa wyjaśnieniu po ogłoszeniu komunikatu oficjalnego o przebiegu narad. Komunikat ten nie daje jasnej odpowiedzi, czy Praga odrzuca lub przyjmuje propozycje brytyjsko-francuskie, lecz stwierdza ogólnie, że rząd czeski sformułował swój punkt widzenia na propozycje nie podając szczegółów stanowiska czeskiego. Z komunikatu wynika, że rząd czeski unikając wyraźnej odpowiedzi chce przewlec rozmowy nad załatwieniem spraw narodowościowych.

Opinia publiczna nadal zdradza wyraźne zdenerwowanie i wzrastający nastrój depresji z powodu stanowiska W. Brytanii i Francji. Rząd praski zaczyna sobie zdawać sprawę, że nie może liczyć na żadną pomoc również i ze strony związku sowieckiego, a to nietylko dlatego, że Sowiety są zaangażowane na Dalekim Wschodzie ale także i z tego powodu, że Rumunia odmówiła wyrażenia swej zgody na przemarsz i wszelki transport materiału wojennego.

Ambasador Polski u kanclerza Hitlera

BERLIN. Ambasador R. P. Lipski udał się wczoraj samolotem na zaproszenie kanclerza Hitlera do Berchtesgaden i został przezeń przyjęty w obecności min. spr. zagr. Rzeszy v. Ribbentroppa.

Nadeszła chwila wyzwolenia

wielka manifestacja w Katowicach

KATOWICE Dnia 19 września br. odbył się w Katowicach wiec przy udziale wielotysięcznej rzeszy, w którym wziął udział również kilkutysięczna masa polskich emigrantów politycznych zza Olzy.

Na wiecu uchwalono rezolucje, która mówi m. in.

„W chwili, kiedy w roku 1919 wszystkie siły odradzającego się państwa polskiego zajęte były walką z zalewającym go barbarzyństwem wschodu i obroną cywilizacji europejskiej, dokonali Czesi zdradzieckiego zbrojnego napadu na prastarą polską piastowską Ziemię Cieszyńską. Wyzyskując wiarę Polski w uczciwość i lojalność sąsiada, złamali przyjęte zobowiązania umowne. Nie cofnęli się przy tym także przed wstrzymaniem przewozu amunicji w momentach decydujących dla Polski w walce o jej byt.

W taki to sposób wydarła nam chciwość Czeska Śląsk Zaolzański wraz z przeszło dwieście tysięczną, rdzennie polską, autochtoniczną ludnością.

W przeżywanej obecnie chwili dziejowej ludność województwa śląskiego ufna, że ma prawo reprezentować w tej sprawie jak najszerszą opinię polską, wobec niezmieniającego się od lat 20-tu położenia integralnej części narodu polskiego na ziemi zaolzańskiej, uchwala:

1) Dzielnym i zahartowanym w boju naszym rodakom za Olzą ślemy słowa pokrzepienia i otuchy, oraz uroczyście oświadczamy, że cały naród polski stoi za nimi niezłomnie w ich ostatnim etapie walki o pełną wspólnotę narodową. W walce tej cały naród polski jest solidarny, tak jak solidarnie nie uznał on nigdy zaboru ich ojczystej ziemi a to w imię prawa krwi i zwykłej ludzkiej sprawiedliwości. Chwila wyzwolenia Zaolzia nadeszła.

2) Zwracamy się z mocnym i stanowczym apelem do najwyższych władz i rządu Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, oraz do całego narodu polskiego, domagając się podjęcia wszelkich kroków i użycia całej mocy, by sprawiedliwości stało się zadość i Śląsk Zaolzański został bezzwłocznie Rzeczypospolitej Polskiej zwrócony".

O zwrot Śląska Zaolzańskiego

CIESZYN. Po Katowicach był wczoraj Cieszyn widownią potężnej manifestacji na rzecz pwrotu Zaolzia do Polski. Na rynku w Cieszynie zgromadził się przeszło 30,00 tłum ludności z powiatów cieszyńskiego i okolicznych. W manifestacji wzięli liczny udział także Polacy zza Olzy, którzy musieli uciec przed prześladowaniami czeskimi.

Manifestacja rozpoczęła się hymnem narodowym, odśpiewanym przez tłumy, po czym głos zabrał burmistrz m. Cieszyna Rudolf Haflar ,który w mocnych słowach przedstawił znaczenie historycznej chwili. Po nim przemówił inspektor Matusiak, stary bojownik o Śląsk Zaolzański.

Po odczytaniu rezolucji przemówił marszałek Sejmu Śląskiego Grzesik.

Podczas manifestacji na rynku w Cieszynie skonsygnowane u granicy oddziały żandarmerii i wojska czeskiego zamknęły wszystkie przejścia graniczne i z najeżonymi bagnetami odpędzały Polaków zza Olzy, którzy chcieli być świadkami manifestacji stających w ich obronie rodaków

Kroki dyplomatyczne Polski

w Paryżu i Londynie

PARYŻ — Londyński korespondent dziennika „Le Jour" notuje między innemi informację, że rząd Polski podjął w ciągu dnia sobotniego demarche w Paryżu i Londynie, aby przypomnieć, że zainteresowany jest bezpośrednio w probleme czechosłowackim i że każda koncesja przyznana Niemcom sudeckim, powinna być zastosowana również do mniejszości polskiej na Śląsku Cieszyńskim.

„Matin", przynosząc głosy prasy polskiej na ten temat, jednocześnie w artykule wstępnym swego czołowego publicysty, Stefana Lausanne, podkreśla, że konflikt między Niemcami sudeckimi a Czechami nie jest konfliktem nowym, albowiem już przed wojną w Austrii pomiędzy ludnością czeską i niemiecką stale dochodziło do starć i bójek. Konflikt wewnętrzny czeski jest trudniejszy i głębszy niż to się wydaje publiczności francuskiej.

Nie tylko Niemcy wystąpili przeciw hegemonii Pragi. Czynią to również Polacy, z którymi jesteśmy związani sojuszem, czynią to również Węgrzy, czynią to również Słowacy. W gruncie rzeczy to, co nazywamy Czechosłowacją, jest „sałatka" najrozmaitszych elementów i ras których nie zdoła się nigdy stopić w jednolitą całość i którym trzeba dać w takiej, czy innej formie własne życie i niezależność, jeśli się chce uniknąć wiecznego niepokoju,

Mussolini za plebiscytem

Mussolini na Piaza del'Unitako Triesty wygłosił mowę polityczną, w której wyraźnie oświadczył się za plebiscytem wszystkich narodowości.

Oświadczył:

„W obliczu zagadnienia napełniającego Europę grozą, rozwiązanie jego jest tylko jedno: PLEBISCYT. Plebiscyty wszystkich narodowości, które ich pragną, a które uciskane były dotąd przez t. zw. wielką Czechosłowację — państwo, pozbawione dziś kompletnie spoistości organicznej".

Mussolini wyraża nadzieję, że mimo agitacji Moskwy pokojowe rozwiązanie będzie osiągnięte.

Oświadczenie to wywołało w Czechosłowacji ogromne przygnębienie.

„SILNE LOTNICTWO TO SILNA POLSKA"

Rezolucja OZN.

uchwalona na zebraniu przedwyborczym

WARSZAWA. Obywatele m. st. Warszawy, zebrani na zgromadzeniu, urządzonym przez OZN., dnia 18 bm. w wielkiej sali Dyrekcji Tramwajów Miejskich, po wysłuchaniu przemówień przedstawicieli OZN., doceniając wagę momentu dziejowego, przeżywanego przez Polskę i Europę, wzywają wszystkich prawych i uczciwych Polaków do skupienia się około osoby Pana Prezydenta RP. i Marszałka E. Śmigłego-Rydza w imię hasła najszerszej potęgi obrony Polski.

Jednocześnie doceniając motywy rozwiązania Izb Ustawodawczych przez Pana Prezydenta RP., zapewniają Go, że obowiązkiem wszystkich Polaków jest wzięcie generalnego udziału w wyborach do Izb Ustawodawczych, aby zadokumentować tym sposobem pierwszy krok na drodze ku konsolidacji narodu polskiego i współpracować nad wydźwignięciem Polski wzwyż zapewniając Jej mocarstwowe stanowisko wśród innych narodów świata.

Prezydium rady naczelnej O. Z. N. do rodaków za Olzą

WARSZAWA W sobotę, dnia 17 bm. w godzinach wieczornych obradowało w Warszawie pod przewodnictwem szefa Obozu Zjednoczenia Narodowego gen. Stanisława Skwarczyńskiego, prezydium Rady Naczelnej OZN, które rozpatrywało szereg zagadnień, związanych z wytworzoną sytuacją polityczną.

Na posiedzeniu tym powzięto m. in. następującą uchwałę:

Prezydium Rady Naczelnej OZN wyraża cześć i uznanie dla bohaterskiej postawy Polaków za Olzą, walczących z uciskiem, życzy im w tej walce całkowitego zwycięstwa i zapewnia o pełnej solidarności całego narodu polskiego z postulatami komitetu porozumiewawczego stronnictw polskich w Czechosłowacji

Polacy w Czechosłowacji, zamieszkujący zwartą masą odwiecznie polską ziemię, muszą uzyskać pełne prawo do samostanowienia o sobie.

Polska rezygnuje z ponownego wyboru do Rady Ligi Narodów

GENEWA. W związku z mającymi odbyć się w nadchodzący poniedziałek wyborami na trzy niestałe miejsca w Radze Ligi Narodów, z których jedno zajmowała Polska od r. 1926 delegat polski na te 19-te zgromadzenie Ligi Narodów wystosował do Prezydenta Zgromadzenia list treści następującej:

„Panie prezydencie! Z polecenia mego rządu mam zaszczyt podać do Pańskiej wiadomości, że rząd mój nie zamierza zgłosić winosku o przyznanie mu prawa reelekcji do Rady Ligi Narodów. Żechce pan przyjąć, Panie Prezydencie, zapewnienia mego bardzo wysokiego poważania“.

Zastępca przewodniczącego delegacji polskiej na 19-te zgromadzenie Ligi Narodów.

(—) Tytus Komarnicki

minister pełnomocny

ODPRAWA WOJEWODÓW

W dniu 16 bm. odbyła się u prezesa Rady Ministrów i ministra spraw wewnętrznych gen. Sławoja-Składkowskiego odprawa wojewodów. Tematem odprawy były aktualne sprawy polityczne i administracyjne.

DUR BRZUSZNY W GRUDZIĄDZU.

W śródmieściu Grudziądza stwierdzono kilka wypadków zachorowania na dur brzuszny. W związku z tym, lekarz miejski zwraca uwagę mieszkańcom, aby unikali kontaktu z chorymi, lub podejrzanymi o dur brzuszny. Mieszkania chorych są izolowane i oznaczone specjalnymi kartami.

Ceny zboża spadają - podaż słabnie

Ubiegły tydzień wykazywał w dalszym ciągu zniżkę cen żyta i pszenicy. Podaż żyta w pierwszej połowie tygodnia była poważna, natomiast w 2 ulegla zmniejszeniu na skutek wiadomości, że rząd zdecydował nabyć poważniejszą ilość żyta na cele gorzelnicze. Wiadomość ta niewątpliwie osłabiła podaż w nadziei na lepszą cenę. Wojsko ostatnio ograniczyło w województwach centralnych zakupy, oczekując stabilizacji cen żyta. Zapotrzebowanie na mąkę pszenną i żytnią jest nadal skromne, na skutek posiadanych dotąd zapasów przez piekarzy.

Jednakże młyny skłonne są nabywać żyto po cenie zł 13,50 — 13,75 franco Warszawa. Owies ma lepszą sytuację. Podaż jest nadal minimalna, cena się utrzymuje, a nawet widać tendencję zwyżkową. Wojsko kupuje każdą ilość płacąc cenę notowań. — Obroty jęczmieniem na rynku prywatnym są minimalne.

Do Gdańska idzie jęczmień z terenów korzystnych parytetowo. W drugiej połowie tygodnia okazała się większa chęć kupna jęczmienia .

• △ •

Przeciw kartelizowaniu produkcji drożdży

Komisja piekarska przy związku izb rzemieślniczych omawiała m. in. sprawę cen i dystrybucji drożdży. Przedewszystkim komisja wypowiedziała się jednomyślnie przeciwko wszelkim koncepcjom, zmierzającym do formalnego czy faktycznego kartelizowania produkcji drożdży. Zdaniem komisji złożonej z przedstawicieli poszczególnych izb rzemieślniczych oraz stowarzyszenia właścicieli piekarń i stowarzyszenia mistrzów piekarskich z Warszawy i Poznania, piekarze powinni mieć wolny wybór wytwórni drożdży.

Poza tym komisja wypowiedziała się za zniżką cen na drożdże, co przy zwiększonym obrocie nie przyniesie uszczerbku dla skarbu państwa oraz za dystrybucją drożdży za pośrednictwem cechów piekarskich.

Eksport gęsi z Pomorza do Niemiec

Na rok 1938 dzięki staraniom Pomorskiej Izby Rolniczej kontyngent eksportowy gęsi do Niemiec został ustalony na 166.000 sztuk. Na podstawie uzyskanego dodatniego doświadczenia przedstawicieli Pomorskiej Izby Rolniczej i Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni w bieżącym roku — poczyniły dalsze starania o rozszerzenie grona eksporterów pomorskich. Te starania dały wynik dodatni.

Należy wyjaśnić, że kontyngenty eksportowe między kupców dzieli rada handlu zagranicznego w Warszawie, przy czym firmy pomorskie otrzymały: na sierpień kontyngent w wysokości 4.500 sztuk, na wrzesień w wysokości 27.500 sztuk.

Dalsze przydziały nastąpią w miesiącach październiku i listpadzie.

Wielkie ustępstwa na rzecz Niemców

PARYŻ. „Il Figaro“ w artykule wstępnym publicysty D'Ormesson stwierdza, że jeżeli informacje, niedawne w ciągu nocy są ścisłe, to oznacza, że koncesje ofiarowane przez Anglię i Francję Niemcom są olbrzymie.

W komentarzu do sytuacji, zamieszczonym na naczelnym miejscu numeru pisze, że nasuwają się obecnie dwa pytania, jaka będzie odpowiedź Pragi i jakie będzie stanowisko Niemców, Polski i Węgier.

„Epoca“ w artykule De Kerillisa zapytuje, co pozostanie z państwa Czechosłowackiego, gdy elementy polskie, węgierskie, i słowackie uzyskają te same prawa co Niemcy sudeccy.

Inwalidzi w stolicy uchwalają gremialnie wziąć udział w wyboraeh

WARSZAWA. Pod przewodnictwem posła Wagnera odbyło się w Resursie Obywatelskiej w Warszawie, przy udziale około 1000 członków zebranie Stołecznego Koła Inwalidów RP. Na zebraniu uchwalono dwie rezolucje, a mianowicie: o prawie samostanowienia Polaków za Olzą, oraz drugą że wszyscy inwalidzi biorą udział gremialnie w wyborach.

Jednocześnie odbyły się wybory do zarządu, w skład którego weszli: pp. J. Czaja, W. Bankowski, B. Chomicki, B. Oleksiewicz, Żuk, Chomicki, Jotkiewicz, oraz kilku innych działaczy.

Kursy dokształcające wieczorowe

TORUŃ. W roku szkolnym 1936-37 było na Pomorzu 519 kursów wieczorowych na terenie wsi i miasteczek, na których młodzież uzupełniała swe wykształcenie po ukończeniu przeważnie szkół powszechnych niższego stopnia. Udział w tych kursach brało 10.194 młodzieży.

W roku 1937-38 dzięki utworzeniu Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego, które wprowadziło powszechne dokształcanie młodzieży przedpoborowej, ilość kursów wzrosła do 1.114, czyli 95 proc. zaś ilość uczestników tych kursów doszła do 22.817 osób, a więc zwiększyła się o 124 proc.

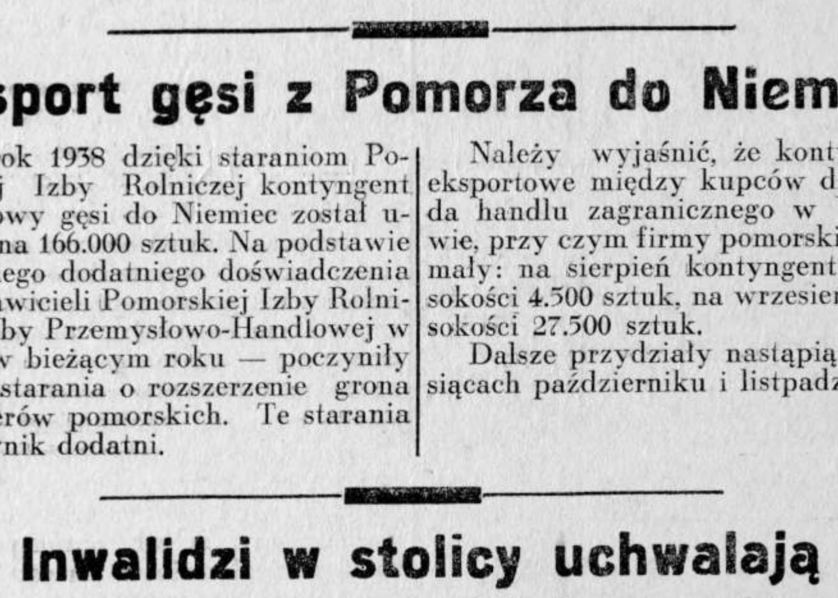
W roku bieżącym akcja przysposobienia oświatowego przedpoborowych do Obrony Narodowej zostanie rozszerzona na teren 8 powiatów przyłączonych do Pomorza.

Trzeba zaznaczyć, że w dokształcaniu przedpoborowych woj. pomorskie przoduje, że prowadzi tę akcję dopiero od roku.

Ze świata

HAGA W Holandii zostały wydane zarządzenia wojskowe, które przypominają analogiczne zarządzenia wydane przez Szwajcarię. Wszystkie ważniejsze mosty na rzekach, tak drogowe, jak i kolejowe na wschodniej granicy są strzeżone przez oddziały wojskowe, Wydano również szereg zarządzeń na wypadek naruszenia granicy Holandii.

BERNO. Władze polityczne i wojskowe Szwajcarii pozostają w stałym kontakcie, uzasadniając wydawane zarządzenia dotyczące obrony granic. Całą akcję cechuje niezwykły spokój, którym odznacza się zwłaszcza ludność Na wypadek wybuchu wojny mogą być zarządzenia wojskowe wykonane z takim pośpiechem, że nie ma najmniejszego powodu do niepokoju.

Na zdjęciu specjalnie wybudowane w dolinie Chochołowskiej pomieszczenie na gondolę i powłokę balonu Gwiazda Polski.

„Obywatel przeszkolony w L. O. P. P. w obliczu wojny zachowa spokój”

Wiadomości ciekawe z bliska i daleka

„Śmierć przez powieszenie jest lekką i przyjemną"

OSTRÓW Na pastwisku pod Mikstalem powiesił się 16-letni chłopiec Marian Smółka.

Szczegóły tego zagadkowego powieszenia przedstawiają niezmiernie smutny obraz wychowania naszej młodzieży wiejskiej.

W dniu poprzedzającym wypadek pasł Smółka bydło swego ojca z innymi chłopcami pod lasem. Chłopcy rozmawiali o powieszeniu zbrodniarzy, twierdząc, że jest to zupełnie lekka i przyjemna śmierć. Przy tym czynili próby wieszania siebie i drugiego. Następnego dnia Smółka spotkał współtowarzysza rozmowy z dnia poprzedniego. Romana Sroczyńskiego i oświadczył mu, że „dziś to ktoś inny jego bydło do domu popędzi" Sroczyński nie brał tych słów zupełnie pod uwagę i poszedł swoją drogą. Smółka popędził krowy pod las, zdjął jałówce z karku pasek, zrobił pętlę, założył sobie na szyję. Przez poderwanie nóg, pętla się zacisnęła — i wiszącego bez życia chłopca znalazł niej. Roszykiewicz z Mikstatu. Natychmiast zastosowano sztuczne oddychanie, pozostało już bez skutku.

Wysiedlenie ze strefy nadgranicznej

TORUŃ. Przed niedawnym czasem głośna była sprawa uciążliwego obywatela państwa polskiego b. przewodniczącego rady miejskiej w Pucku, Krauzego Czesława, orzeczeniem starosty morskiego w Wejherowie, wysiedlonego z pasa nadgranicznego.

Jak się obecnie dowiadujemy, wojewoda pom. orzeczenie to zatwierdził. Czesławowi i Krauzemu w strefie nadgranicznej nie wolno przebywać. —

Burmistrz skarży radnych o zniewagę

We wtorek, dnia 20 bm. odbył się w Mogilnie w Sądzie Grodzkim proces z oskarżenia prywatnego burmistrza miasta Mogilna Kurzętkowskiego, przeciw radnym miejskim pp. Sylwestrowi Pawłowskiemu i Leonardowi Pueletowi.

Burmistrz oskarża radnych o zniewagę słowną, jakiej mieli się dopuścić w czasie posiedzenia Rady miejskiej.

Katastrofa samochodowa

W północnej Szwecji pędzący z wielką szybkością samochód osobowy wpadł na ostrym zakręcie na ogrodzenia i zwalił się w przepaść, lecz spadając zawadził kołami o konary olbrzymiego dębu. Pięciu pasażerów samochodu uległo tylko potłuczeniu. nie odnosząc poważniejszych obrażeń.

Po spędzeniu nocy wśród konarów dębu, zdołali oni zawezwać pomocy okolicznych chłopów, którzy przy użyciu sznurów spuścili samochód na ziemię. Uwolnienie samochodu nastręczyło więcej trudności i dopiero po ścięciu dębu udało się to uczynić.

Dezerterzy z Czechosłowacji pojawiają się na granicy polskiej

WARSZAWA. Wobec skali zarządzeń wojskowych Czechosłowacji w rejonach nadgranicznych oraz wobec pojawiającej się znacznej liczby dezerterów armii Czechosłowackiej na terytorium Polski. Nadzór granicy polsko-czeskiej został wzmocniony przez specjalne oddziały ochrony pogranicza.

Tajemnicza zbrodnia w Warszawie

Tajemniczego morderstwa dokonano wczoraj rano na ul. Powązkowskiej w Warszawie. Ofiarą niewykrytego zbrodniarza padła właścicielka sklepu spożywczego, 53-letnia Władysława Borkowska (Nowy Świat 8).

Około godz. 8,45 przechodnie zaalarmowani zostali przeraźliwym krzykiem kobiety, dochodzącym z małego sklepiku, mieszczącego się w drewnianym parterowym domku przy ulicy Powązkowskiej 18 w pobliżu trzeciej bramy cmentarza Powązkowskiego.

Nim pośpieszono z pomocą na próg sklepu upadła jakaś kobieta. W plecach tkwił po rękojeść wielki nóż rzeźnicki. Do ciężko rannej wezwano Pogotowie. Lekarz stwierdził zgon wskutek dwóch ran kłutych w prawym boku i rany w plecach.

Borkowska żyła od dłuższego czasu ze swym przyjacielem Henrykiem Szlagowskim. Ostatnio Szlagowski, znany policji kryminalista opuścił więzienie po odbyciu kary 2-letniej za zabójstwo.

Szlagowskiego widziano dziś rano spacerującego po podwórzu domu, w którym mieści się sklep. Był silnie zdenerwowany. Na kilka minut przed wykryciem zbrodni w sklepiku, Szlagowski znikł.

Przybyła na miejsce policja prowadzi energiczne dochodzenie, celem ustalenia przyczyny zbrodni. Jak dotąd nie stwierdzono rabunku.

Kpt. Janusz zwycięża w zawodach o puchar Gordon-Bennetta

Wczoraj do Aeroklubu RP. nadeszły wiadomości o miejscu lądowania Polonii II i S — 11. Okazuje się, że wiadomość podana wczoraj przez radiostację sowiecką, była fałszywa, balony bowiem nie lądowały na terytorium ZSRR.

Polonia II, pilotowana przez por. Kobylańskiego i Panatalona, wylądowała w Rumunii, przeleciawszy około 1450 km od miejsca startu.

Balon belgijski S-11, pilotowany przez kpt. Thonnarta i inż. Wanderschuera, lądował 13 bm. w Bułgarii pomiędzy Rakitnicą i Kosowem.

Według prowizorycznych obliczeń pierwsze miejsce w zawodach o puchar Gordon-Bennetta zdobył kpt. Janusz na LOPP., który wylądował w Bułgarii w odległości 1600 km od miejsca startu.

Drugie miejsce zdobędzie prawdopodobnie Polonia II, która przebyła ok. 1450 km. lub balon belgijski S-11. Na trzecim lub czwartym miejscu — Warszawa II.

Krwawe zajście w Inowrocławiu

W czasie zebrania Stronnictwa Pracy w Inowrocławiu, doszło do krwawego zajścia.

Gdy delegat radca Goralewski oświadczył zgromadzonym, że Stronnictwo Pracy powinno wziąć udział w wyborach, wówczas bojówka Stronnictwa Narodowego, puściła w ruch krzesła i ławki.

Delegat p. Goralewski, red. Teska delegat z Bydgoszczy, p. Walczak i kilka innych osób zostało ciężko poturbowanych.

Na „pobojowisku" pozostał kierownik bojówki Maksymilian Skrzypiński, członek zarządu Stronnictwa Narodowego, który w walce odniósł liczne rany. Zajście zlikwidowała policja.

3 wypadki śmiertelne w jednym dniu w Gdańsku

GDAŃSK. W ciągu dnia wczorajszego na terenie wolnego miasta Gdańska wydarzyły się trzy katastrofy, w których zginęły trzy osoby.

W drodze z Elbląga do Gdańska samochód osobowy z powodu pęknięcia opony wpadł na drzewo. Trzej pasażerowie zostali ciężko ranni, a jedna osoba zabita.

Również na terenie Wolnego Miasta motocykl całym pędem wpadł na drzewo, przy czym kierowca, dentysta z Sopot, został zabity na torze kolejowym w pobliżu gdańskiego dworca pociąg osobowy przejechał kolejarza, zatrudnionego przy naprawie torów kolejowych. Odniósł on tak ciężkie rany, że wkrótce zmarł.

Królowie cygańscy walczą o koronę

TORUŃ W spokojnym dotąd mieście Świeciu n/W. na Pomorzu panuje ruch spowodowany zapowiedzią „króla" cyganów Michała Kwieka, o mającym nastąpić w najbliższych dniach zjeździe cyganów z całej Polski, celem napiętnowania nieuczciwych machinacji Bazylego Kwieka. Do Świecia bowiem dotarła wieść, iż pretendent do tyt. królewskiego kuzyn „króla", Bazyli Kwiek, zwołuje zjazd cyganów do Brześcia n/B., gdzie mają się opowiedzieć, kto właściwie ma prawo nosić koronę królewską cyganów.

Przygotowania do zjazdu w Świeciu są w pełnym toku.

Zapisz się do LOPP.

Nagłe zwolnienie 9 starostów

Zarządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 bm. zostali zwolnieni z zajmowanych stanowisk starostowie:

Jan Wasylkiewicz — starosta Grodzki północno-warszawski, Stanisław Skalecki — starosta powiatowy w Sokołowie Lubelskim, Wojciech Kostołowski — starosta powiatowy w Sokalu, Jan Emeryk — starosta powiatowy w Żółkwi, Zygmunt Pajdak — starosta powiatowy w Łęczycy, Kazimierz Stępień — starosta powiatowy w Zbarażu, Kazimierz Siwik — starosta powiatowy w Mławie, Kazimierz Sierakowski — starosta powiatowy w Kostopolu.

Polski lot do stratosfery

Fragment prac, przy budowie specjalnej drogi z Zakopanego do doliny Chochołowskiej. Nawierzchnia tej drogi zostanie przystosowana do transportu gondoli, powłoki balonu precyzyjnych instrumentów i przyrządów naukowych, oraz nawigacyjnych, jakoteż intensywnego ruchu turystycznego, spodziewanego w okresie startu.

Ze świata

5 TYS. WĘGRÓW ZBIEGŁO BUDAPESZT. Według wiadomości z pogranicza czesko - węgierskiego, liczba ludności, która zbiegła z Czechosłowacji na Węgry, wynosi już obecnie około 5.000

W LONDYNIE WYKRYTO BIURO SZPIEGOWSKIE

LONDYN W Londynie specjalny oddział Scotland Yard'u dokonał rewizji w domu jednego z byłych oficerów gwardii pruskiej. Mieszkał on w dzielnicy willowej uchodząc za bogatego kupca. Nagle zarządzona rewizja stwierdziła, że dom owego oficera był nie tylko centralną propagandy narodowo-socjalistycznej, lecz również dobrze zakonspirowaną placówką szpiegowską, Przeprowadzona nagle rewizja dostarczyła dostateczną ilość dowodów.

Obwieszczenie!
w sprawie obrotu mąki i kaszy

(Dokończenie z num. 108).

Odnośnie kwesti wymiany żyta na mąkę (w tak zw. obrocie gospodarczym wyjaśniam, że w zakładach przemaiłu zboża (w młynach) będzie mogła odbywać się wymiana zbóż na mąkę i kaszę t. j. wydawanie tych produktów do obrotu gospodarczego na podstawie kart kontrolnyrh. Samoistne zatem przedsiębiorstwa wymiany zbóż na mąkę i kaszę nie będą mogły trudnić się już tym procederem po dniu 30 września 1938 roku. Wymienione powyżej samoistne przedsiębiorstwa wymiany zbóż na mąkę i kaszę mogą zapasami, które obecnie leżą na składnicy handlować dowolnie bez uiszczenia opłaty stemplowej z tym jednakże zastrzeżeniem, że proceder ten można będzię uprawiać tylko do dnia 30 września 1938 roku, po tym to terminie wymienione przedsiębiorstwa będą mogły nadal handlować mąką i kaszą po uprzednim wykupieniu odpowiednich powyżej cytowanych rozporządzeniem przewidzianych płatnych etyket Urzędu Skarbowego.

Zapasy, które jednak są na składzie w przedsiębiorstwach wymiany mąki i przedsiębiorstwach przetworów mącznych (piekarnie cukiernie) muszą być dnia 30 września 1938 roku zaopatrzone w bezpłatne etykiety wzoru nr 2 i plomby przewidziane w powyżej cytowanym rozporządzeniu.

Odnośnie do kontroli, jaka wykonywana będzie w uruchomieniu i stosowaniu powyższego rozporządz. dodaje, że nad transportem mąki i kaszy we wszystkich miejscowościach wykonywać będą kontrolę organa Urzędów Skarbowych akcyz i monopolów tytoniowych władz administracji ogólnej przy współudziale władz samorządowych i orgaów Polskich Kolei Państwowych. Rzecz jasna, że wykonanie kontroli transportu mąki i kaszy przez Policję Państwową oraz władze samrząd. aktualne będzie przy transporcie kołowym na drogach przechodzących przez obszar odnosnych związków samorządowych, a w niektórych wypadkach również pry transporcie na drogach wodnych.

Za wykonanie kontroli nad obrotem mąką i kaszą przez zarządy gmin będzie przyznane wynagrodzenie, którego wysokość ustalona zostanie oddzielnym zarządzeniem.

W tym celu proszę, aby Zarządy Gminne w terminie do dnia 15 październik 1938 roku nadesłały wnioski odpowiednio umotywowane co do wysokości i sposobu wypłaty gminom, tego wynagrodzenia.

d) PARAFOWANIE KSIĄG KONTROLNYCH

Do obowiązków zarządów gmin należy wreszcie parafowanie ksiąg kontrolnych, o których mowa w par. 56 rozporządzenia wykonawczego.

Jak już wyjaśniono w piśmie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 24 sierpnia 1938 roku nr SS 55/178-1 za wykonywanie tej czynności gminy mogą pobierać opłatę administracyjną na podstawie art. 27 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych. po czym opłata za oparafowanie jednej księgi nie powinna w zasadzie przekraczać sumy zł 3,00 (trzy złote).

c). NADZÓR NAD ZAKŁADAMI PRZEMIAŁU ZBOŻA POLEGA NA DOKONYWANIU REWIZYJ OBRACHUNKOWYCH I DORYWCZEJ KONTROLI

Przy rewizji obrachunkowej zakładu przemiału zboża należy:

1. sprawdzić na podstawie księgi obrachunkowej i załączonych do niej dokumentów:
a) ilość zboża, żyta, pszenicy i jęczmienia), otrzymaną przez zakład przemiału,
b) ilość zboża wzięta do przemiału.
c) ilość mąki (żytniej, pszennej i jęczmiennej i kaszy pszennej i jęczmiennej), otrzymaną z przemielonego zboża, przy uwzględnieniu normalnego rozkazu podczas mielenia,
d) ilość mąki i kaszy wydaną z zakładu przemiału do obrotu gospodarczego i do obrotu handlowego (wewnątrz kraju), wysłaną za granicę lub na obszar W. M. Gdańska i wywiezioną do innych młynów,

2. ustalić na podstawie księgi obrachunkowej zapasy zboża oraz mąki i kaszy, jakie powinny znajdować się w zakładzie przemiału,

3. ustalić rzeczywiste zapasy zboża oraz mąki i kaszy, zmagazynowane i znajdujące się w przerobie.

4. wyprowadzić ewentualne nadwyżki lub ubytki przez porównanie zapasu książkowego z rzeczywistym.

Straty powstałe przy mieleniu zboża i magazynowaniu gotowych produktów przemiału, przeciętnie wynoszą od 3% do 5% zboża wziętego do przemiału; na otręby zaś przypada około 30% ilości zboża wziętego do przemiału, jeżeli chodzi o mąkę t. zw. pytlówkę natomiast 2% ilości zboża wziętego do przemiału, jeżeli chodzi i mąkę t. zw. razówkę. A więc ze 100 kg zboża powinno się otrzymać około 65 kg pytlówki wzgl. 5 kg razówki. Straty te jednak zależne są od technicznego urządzenia przedsiębiorstwa, należy je zatem traktować indywidualnie dla każdego zakładu przemiału.

Stwierdzone przy rewizji nadwyżki zboża oraz mąki i kaszy powinny być zapisane do księgi obrachunkowej na przychód a stwierdzone ubytki — na rozchód.

W każdym przypadku należy zbadać przyczynę powstania nadwyżek lub ubytków celem stwierdzenia, czy zakład zapisuje do księgi obrachunkowej wszystkie ilości otrzymanego zboża oraz wytworzonej mąki i kaszy tudzież czy nie wypuszcza mąki i kaszy bez uiszczenia przepisowej opłaty (o ile chodzi o okres w którym istnieje obowiązek uiszczenia opłaty).

Poza wyszczególnionymi wyżej czynnościami należy ustalić:

a) na jaką ilość mąki i kaszy zakład przemiału pobrał etykiet każdego rodzaju w badanym okresie (na podstawie księgi poboru etykiet).
b) na jaką ilość mąki i kaszy zakład przemiału posiada etykiet każdego rodaju w chwili przeprowadzania rewizji,
c) na jaką ilość mąki i kaszy zakład przemiału wyrozchodował pobranych etykiet, oraz porównać tę ilość (lit. c) z ilością mąki i kaszy, rzeczywiście wydaną z zakładu przemiału.

Wszystkie wyniki rewizji obrachunkowej należy uwidocznić w księdze obrachunkowej.

Rewizje obrachunkwe w zakładach przemiału zboża należy przeprowadzać przynajmiej dwa razy w ciągu roku.

Kontrola dorywcza zakładu przemiału nolega na sprawdzeniu:

1. czy zakład przemiału nie posiada połączenia z wytwórnią wyrobów mącznych lub z zakładem detalicznej sprzedaży mąki i kaszy (§ 43),

2. czy worki z mąką i kaszą układane są w sposób umożliwiający ich przeliczenie i skontrolowanie zawieszonych na nich etykiet (§ 47).

3. czy przemiał gospodarczy zboża odbywa się na warunkach określonych w § ust. 1, 3, 4, 7, 8, 9 i 13,

4. czy zakład przemiału przy obrocie mąką i kaszą między młynami stosuje wywóz do postanowień § 35,

5. czy wywóz mąki i kaszy za granicę lub na obszar W. M. Gdańska odbywa się zgodnie z przepisami § 31,

. czy pokredytowane kwoty opłaty od mąki i kaszy zostały uiszczone we właściwych terminach.

Poza tym należy przeprowadzić czynności kontrolne, przewidziane w § 52 ust. 1.

NADZÓR NAD ZAKŁADAMI HURTOWEJ SPRZEDAŻY MĄKI I KASZY ODBYWA SIĘ PRZEZ PRZEPROWADZANIE REWIZYJ OBRACHUNKOWYCH I KONTROLI DORYWCZEJ.

Rewizja obrachunkowa zakładów hurtowej sprzedaży mąki i kaszy polega na sprawdzeniu poszczególnych pozycyj przychodu i rozchodu księgi magazynowej z załączonymi do niej dokumentami oraz na porównaniu pozostałości książkowej z rzeczywistym zapasem mąki i kaszy. W przypadku stwierdzenia nadwyżek lub ubytków mąki i kaszy należy postąpić analogicznie, jak w zakładach przemiału zboża.

Wyniki rewizji powinny być uwidocznione w księdze magazynowej.

Rewizje obrachunkowe w zakładach hurtowej sprzedaży mąki i kaszy należy przeprowadzać przynajmniej dwa razy w ciągu roku.

Kontrola dorywcza zakładów hurtowej sprzedaży kaszy i mąki polega na dokonaniu czynności kontrolnych przewidzianych w § 52 ust. 1.

NADZÓR NAD ZAKŁADAMI DETALICZNEJ SPRZEDAŻY MĄKI I KASZY ODBYWA SIĘ PRZEZ PRZEPROWADZANIE DORYWCZEJ KONTROLI

Kontrola ta polego na dokonaniu czynności wymienionych w § 52 ust. III.

NADZÓR NAD WYTWÓRNIAMI WYROBÓW MĄCZNYCH ODBYWA SIĘ PRZEZ PRZEPROWADZANIE DORYWCZEJ KONTROLI, POLEGAJĄCEJ NA DOKONANIU CZYNNOŚCI, WYSZCZEGÓLNIONYCH W § 52 ust. IV.

Poza tym w piekarniach należy porównać ilość mąki i kaszy, wziętej do produkcji ze zdolnością przetwórczą przedsiębiorstwa ustaloną na podstawie danych, o których mowa w § 46 ust. 2, a to celem sprawdzenia, czy piekarnia nie używa mąki pochodzącej z obrotu gospodarczego lub z potajemnego przemiału.

NADZÓR NAD TRANSPORTEM MĄKI I KASZY ODBYWA SIĘ PRZEZ PRZEPROWADZANIE DORYWCZEJ KONTROLI, POLEGAJĄCEJ NA DOKONANIU CZYNNOŚCI WYMIENIONYCH W § 33.

Szczególną uwagę należy zwrócić na transport mąki i kaszy odbywający się na szosach i drogach oraz na transport tych produktów drogą wodną, a to celem zapobieżenia przenikaniu do obrotu handlowego (zwłaszcza do zakładów detalicznej sprzedaży i do piekarń) mąki i kaszy przeznaczonej do spożycia we własnym gospodarstwie producenta lub pracownika rolnego i zwolnionej wskutek tego od opłaty (worki z taką mąką i kaszą nie są zaopatrzone w przepisowe etykiety i plomby).

Również niezbędnym jest zwrócenie szczególnej uwagi, aby pieczywo wytwodzone z mąki, przeznaczonej do spożycia we własnym gospodarstwie producenta lub pracownika rolnego nie było przywożone przez te osoby do miast celem wprowadzenia do obrotu handlowego (§ 37 ust. 12). Należy mieć na uwadze, że brak np. na chlebie firmowej etykietki piekarni nasuwa przypuszczenie, iż chleb taki został wypieczony przez producenta lub pracownika rolnego z mąki przeznaczonej do spożycia w jego własnym gospodarstwie, a więc z mąki od której opłata nie została uiszczona.

Kontrolę przedsiębiorstw wymienionych wyżej należy przeprowadzać w taki sposób, aby normalny bieg pracy w kontrolowanym przedsiębiorstwie nie został zakłócony i aby dla przedsiębiorcy kontrola ta była możliwie najmniej uciążliwa.

W przypadku stwierdzenia większego ruchu w zakładzie detalicznej sprzedaży mąki i kaszy należy odstąpić od zamierzonej kontroli o ile tylko nie ma uzasadnionych obaw co do istnienia przestępstwa w danym zakładzie.

Rewizje obrachunkowe, jak również kontrola dorywcza wymienionych wyżej przedsiębiorstw winna być zawsze niespodziewana i w takim czasie wykonywana, kiedy odnośne przedsiębiorstwo nie znajduje się momencie poważnego nasilenia ruchu. To ostatnie zastrzeżenie nie odnosi się do tych przypadków, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie nadużycia.

Zakłady przemiału zboża i wytwórnie wyrobów mącznych mogą być kontrolowane o każdej porze dnia i nocy bez względu na to czy przedsiębiorstwo jest w ruchu lub nie, zakłady zaś hurtowej i detalicznej sprzedaży mąki i kaszy mogą być kontrolowane w nocy tylko o tyle, o ile tego istotna przyczyna będzie wymagała.

W razie stwierdzenia niezgodności stanu faktycznego z obowiązującymi przepisami, należy przede wszystkim przeprowadzić niezwłocznie dochodzenia mające na celu wyjaśnienie, czy mąka lub kasza pochodzi z nielegalnego obrotu oraz ustalenie źródła jej pochodzenia tudzież osoby lub firmy, dla której jest przeznaczona. Wyniki dochodzenia należy niezwłocznie przedstawić odpowiednim władzom zgodnie z przepisami § 55.

Pobieranie prób mąki i kaszy, przewidziane w § rozporządzenia wykonawczego powinno być ograniczone do wyjątkowych przypadków i stosowane tylko wówczas, gdy w iny sposób nie można ustalić, czy dany produkt przemiału podlega ustanowionej opłacie.

STAROSTA POWIATOWY
(—) Kalkstein

Za zgodność
(Mgr Binnek — referendarz—

Komisarz Wyborczy

Pan Prezydent R. P powołał na stanowisko Generalnego Komisarza wyborczego sędziego Sądu Najwyższego p. Stanisława Giżyckiego, a na jego zastępcę p. Adama Chechlińskiego, sędziego Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

Własne kasy chorych tworzą miasta pom.

W Gniewie otwarto niedawno miejską Kasę Chorych. Wzorem tego miasta po dłuższych rokowaniach otwarto taką samą kasę w Świeciu.

Obecnie aż 28 miast pomorskich stawiło wniosek do Ubezpieczalni Społecznej o zerwanie z nią stosunku. Miasta te wzorem Gniewu starają się utworzyć własną ubezpieczalnię. Zyskuje na tym nie tylko miasto, ale również pracownicy, którzy płacąc niższe stawki, otrzymują bez porównania większe świadczenia niż od Ubezpieczlni Społecznej.

SPORT

△ **Polska — Jugosławia.** W niedzielę, dnia 25 bm. o godz. 15,30 na stadionie W. P. w Warszawie, rozegrany zostanie mecz piłkarski pomiędzy reprezentacją Polski a Jugosławii. Skład drużyny polskiej nie będzie się prawdopodobnie wiele różnił od składu, który walczył z Niemcami.

△ **Polska — Łotwa.** W tym samym dniu, w którym będzie spotkanie Polska — Jugosławia, druga reprezentacja Polski walczyć będzie w Rydze z reprezentacją Łotwy.

Skład drużyny polskiej będzie prawdopodobnie: Mrugalla (Czarski), Gemza — Twórz (Dusik), Sumara — Danielak — Piec II (Sobkowiak), Habowski — Łyko — Artur — Gendera — Scherfke (Korbas — Wostal — God).

△ **Warszawa — Kopenhaga 10:6.** — Reprezentacja Warszawy ponownie zwyciężyła w rewanżowym meczu bokserskim reprezentację Kopenhagi w stosunku 10:6.

KRONIKA

Kalendarzyk

21 Wrzesień

Środa

Suchedni, Mateusza ap. ew.
Słowiański. Bożydara
Słońca wsch.: 5,19 zach. 17,39
Księżyca wsch.: 2,10 zach. 10,9

Kronika historyczna:

1792 Konwent Narod. w Paryżu ogłasza republikę.
1798 W walce z Arabami w Egipcie zginął Józef Sułkowski, adiutant Napoleona.

22 Wrzesień

Czwartek

Tomasza z Wil., Maurycego
Słowiański: Żelimira
Słońca sch.: 5,20 zach. 17,36
Księżyca wsch. 3,30 zach. 16,34

Kronika historyczna:

1410 Jagiełło zdobywa zamek w Radzynie.
1699 Po wojnie z Turcją Polska odzyskała po 20 latach Kamieniec Podolski.
1733 Przyjazd króla Leszczyńskiego do Gdańska. —
1814 Otwarcie obrad Kongresu Wiedeńskiego

WĄBRZEŹNO

Kronika kościelna

● **Ks. biskup D Rourke kanonikiem w Poznaniu.** Ojciec św. zamianował byłego biskupa w Gdańsku ks. Edwarda O Rourke kanonikiem kapituły metropolitańskiej w Poznaniu. —

■ **Zmiany wśród duchowieństwa. Ks. biskup dr Okoniewski mianował dziekanem dekanatu czerskiego ks. prob. Bruskiego z Osia; administratorem tymczasowym ks. wik. J. Tuszyńskiego w Czersku; kapelanem SS. Wincentek ks. Jakubowskiego w Gdyni-Babidół.**

proponował na prefektów księży: Binnka do gimnazjum żeńskiego w Grudziądzu. Kiedrowskiego do gimnazjum w Wąbrzeźnie Klinkosza do szkół powszechnych w Tczewie, Rackiego do szkół zawodowych w Gdyni, mgr Średzkiego do szkół powszechnych w Grudziądzu, Turulskiego do szkół powszechnych w Nowemmieście Lubawskim.

przeniósł księży wikarych: Chylińskiego Henryka z Mszana do Matarni, Doeringa z Górzna do Łęga, Gburka Aleksego z Gdyni-Obłuże do Stężycy. Głowackiego z Kościerzyny do Torunia św. Jana, Hermańczyka z Stężycy do Gdyni-Obłuże, Kamińskiego z Osieka do Jabłonowa, pref. Kühna z Grudziądza do Górzna, Łożyńskiego z Jabłonowa do Osieka, Skowrońskiego z Komórska Wielkiego do Działdowa, Sójkowskiego z Niedźwiedzia do Więcborka, Szczypińskiego z Matarni do Strzepcza, Warczaka z Łęgi do Mszana, Wilamowskiego z Działdowa do Komórska Wielkiego.

● **Odznaczenia.** Za zasługi na polu podniesienia stanu sanitarnego i porządku zostali odznaczeni:

Srebrnym Krzyżem Zasługi: Komisarz p. **Stanisław Szmytkowski,** komendant powiatowy PP.

Brązowym Krzyżem Zasługi po raz drugi — p. **Leon Szopiński,** komendant posterunku PP. w Golubiu; po raz pierwszy — pp. **Franciszek Kaczmarek,** komendant posterunku PP. z Wąbrzeźna; **Franciszek Buczek,** komendant posterunku PP. w Kowalewie; **Marcin Michalak,** komendant posterunku PP. w Płużnicy.

● **Zadaniem LOPP.** jest przeszkolić wszystkich Obywateli Państwa już od najmłodszego wieku w obronie przeciwlotniczo-gazowej. **Pozwól i Ty przeszkolić się na kursach LOPP.**

Drużyny odkażające utrzymywane są przez instruktorów LOPP. w stanie stałej gotowości bojowej. LOPP. łoży miliony złotych na sprzęt niezbędny dla obrony przeciwlotniczo-gazowej. **Zapóźno organizować obronę kiedy samoloty nieprzyjacielskie nad głowami.**

● **Około 400 dzieci odśpiewa pieśń LOPP.** Z okazji 15-lecia LOPP. w niedzielę, dnia 25 września na rynku wąbrzeskim odbędzie się w południe **uroczysta akademia,** na której dzieci miejscowych szkół odśpiewają bardzo efektowną pieśń LOPP. Przed akademią ul. miasta przeciągnie wielki pochód propagandowy, w którym proszone są do wzięcia udziału organizacje PW i społeczne oraz dziatwa wszystkich szkół i gimnazjum.

● **Pożar.** Wczoraj ok. godz. 17,30 wybuchł pożar w nieruchomości Podzamcze nr 3, własności p. **Fialkowskiego.** Ogień wybuchł w przybudówce zamieszkałej przez p. **Juśko,** prawdopodobnie wskutek zapalenia się chróstu od iskier wypadających z piecyka, w którym p. Juśkowa przygotowywała kolację. Mieszkańcy budynku tego — jednego z najstarszych naszego miasta — o krętych i ciemnych zakamarkach, zajęli się energicznie gaszeniem pożaru, a szybka interwencja Straży Pożarnej opanowała w krótkim czasie pożar, że nie uszkodzony został jedynie dach nad przybudówką. Ani nieruchomość, ani też inwentarz mieszkańców nie są ubezpieczone od ognia i tylko skutecznej pomocy Ochotniczej Straży Pożrnej należy zawdzięczać, że niezamożni mieszkańcy uchronieni zostali przed niepowetowaną stratą swego mienia.

■ **Bogaty rejestr karny. Henryka Dobrogowska** z Wąbrzeźna stanęła przed Sądem Grodzkim aż w 3 wypadkach, mianowicie skradła bieliznę p. Zofii Górskiej z Myśliwca, złoty zegarek u p. Hohlwegowej z Wąbrzeźna i mydło na szkodę p. Joanny Wolińskiej z Wąbrzeźna. Za te 3 odrębne czyny Sąd podyktował Dobrogowskiej łączną karę **8 miesięcy więzienia.**

● **Żyd — wróg płacenia podatków.** — Gaetzel Cząstkowski handlujący mąką w Wąbrzeźnie usunął spod zajęcia przez egzekutora Urzędu Skarbowego 35 ctr. pszenicy, za co skazany został na 1 miesiąc aresztu z zawieszeniem na 2 lata i zwrócenia Urzędowi Skarbowemu w przeciągu 6 miesięcy kwoty zaległego podatku zł 180,—.

● **Zabawa Okręgu KSM. Męskiej** odbyła się ub. niedzieli w sali p. Kostrzewy. Goście, zresztą niezbyt liczni, bawili się tak wspaniale, jak już dawno nie mieli ku temu okazji.

15-lecie L. O. P. P.

Dorocznym zwyczajem przypomina się Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej społeczeństwu w swoim Tygodniu, który w bieżącym roku odbędzie się w całej Polsce w czasie od 24 września do 1 października. 15-tydzień LOPP. zainteresować musi całe bez wyjątku społeczeństwo z uwagi na przypadające w tym roku 15-LECIE LOPP.

Zaprzątnięci sprawami zawodowymi, częstokroć zapominamy o sprawach wielkiej wagi, które powinny leżeć na sercu każdego obywatela, to jest byt Państwa, Jego rozwój i bezpieczeństwo Minęły czasy, w których występowano w obronie ojczyzny doraźnie. Dziś dzięki wysokiemu rozwojowi techniki wojennej, może być wciągnięty cały naród do działań wojennych, a zatem też cały naród musi być do swej obrony przygotowany i należycie wyszkolony.

Ponieważ w przyszłych działaniach wojennych zainteresowane będzie w wielkiej mierze lotnictwo i obrona przeciwlotniczo-gazowa LOPP. stara się wszelkimi środkami uświadomić społeczeństwo o niebezpieczeństwie, grożącym z tej strony.

Potężna ta organizacja prowadzi akcję zdobywania jak najwięcej środków gwarantujących ochronę i bezpieczeństwo Państwa i jego ludności. Corocznie poświęca się tydzień w którym pobudza całe społeczeństwo do wydobycia wielkiego wysiłku celem zasilenia szeregów LOPP. i środków materialnych.

W CIĄGU 15 LAT SWEJ DZIAŁALNOŚCI WSZYSTKIE WARSTWY SPOŁECZEŃSTWA, ZORGANIZOWANE W LOPP. DAŁY NA OBRONĘ OJCZYZNY PONAD 65.000,000 ZŁOTYCH.

Społeczeństwo powiatu wąbrzeskiego winno wzbudzić u siebie dążność do osiągnięcia jak najlepszych wyników w zbliżającym się 15 Tygodniu LOPP. i pamiętać że ogromna i niespożyta moc tkwi w każdym zbiorczym czynie społeczeństwa, a najskromniejszy grosz ofiary chętnej i świadomej celu, przyczyni się do wzrostu potęgi.

Wzmacniajmy więc siły LOPP. podczas 15 Tygodnia, który trwać będzie od 24 września do 1 października 1938 r.

LOPP. niech rośnie i rozwija się ku chwale i korzyści Wielkiej Polski Mocarstwowej.

Komitet 15-lecia L. O. P. P.

ZARZĄD OBWODU POWIAT. LOPP.

Prezes: Kalkstein, Starosta Powiatowy — Wiceprezes A. Chwiećko, adwokat, sekretarz Pokorowski Kaz. — skarbnik J. Kamiński.

CZŁONKOWIE KOMITETU:

Ks. dziekan Puppel, ks. dziekan Dekowski, ks. proboszcz Zaremba, wicestarosta mgr Gorczyński, Żuralski, nacz Sądu. Grodzkiego, Schwarz, burmistrz, Marchwicki, inspektor szkolny, Habel, dyr. gimnazjum, Szpakiewicz nacz. urzędu skarbowego, Bigocki, mjr. w stanie spoczynku, por. Kołodziej, kmdt. PW. Wiśniewski nacz. urzędu pocztowego, Bol. Szczuka, wydawca; Stein, kupiec, Różański Kowalewo, Strachocki, naczelnik stacji kolej. Podgórski, dyrektor KKO., Żynda, budowniczy miejski, Dydekowa, M. Fenski, Markowski, Wasilewski instruktor modeli latających, J. Rec, sekretarz sądowy, Pawlewski sekretarz miejski, Reiske burmistrz, Kossek burmistrz, Matuszak wójt, Klimek wójt, Rząsa Wójt, Ratkowski wójt, Krużycki wójt, Łukasiewicz wójt, Lipecki wójt, Kołpacki wójt, Budniewski wójt.

Program 15 Tygodnia L. O. P. P.

WĄBRZEŹNO

23 IX 1938 r. — piątek — przeddzień rozpoczęcia „Tygodnia".

godz. 18,00 — 1) Podniesienie na maszt flagi LOPP. na rynku, 2) Przemówienie inauguracyjne (Zbiórka organizacyj P.W. i hufca gimnazjalnego).

24 IX 1938 r. — sobota: 1) Zbiórka pieniężna na terenie całego powiatu **na zakup samolotów** na osobne listy ofiar, przy łask. współudziale PP. Burmistrzów, Wójtów, Sołtysów, Naczelników urzędów, Kierowników szkół, Prezesów organizacyj społecznych i zawodowych i komendantów bloków.

2) godz. 21,00 **Dancing na rzecz LOPP. w hotelu „Biały Orzeł".**

25 IX 1938 r. — niedziela — 1) godz. 10,45 Nabożeństwo na intencję XV-lecia LOPP. Podczas nabożeństwa okolicznościowe kazanie. (Dla przedstawicieli władz są zarezerwowane krzesła przed głównym ołtarzem).

2) od godz. 8—12,00 Zbiórka pieniężna na ulicach, przeprowadzona przez miejscowe Koła LOPP. 3) o godz. 11,45 Wielki pochód propagandowy wszystkich organizacyj PW iWF i społecznych, Gimnazjum i Szkół powszechnych. 4) o godzinie 12,30 Akademia z okazji XV-lecia LOPP. na rynku:

a) odśpiewanie „Pieśni LOPP." przez chóry szkół miejscowych,
b) przemówienie okolicznościowe,
c) dekorowanie i wręczenie dyplomów osobom zasłużonym dla LOPP.
d) koncert.

5) godz. 16,00 **Mały Gordon Benett** — Puszczanie baloników o nagrody. Start z Rynku.

26 IX 38 r. — poniedziałek — Konkurs dekorowania okien wystawowych.

27 IX 38 r. — wtorek — Próbne alarmy lotniczo-gazowe w niektórych urzędach, zakładach przemysłowych.

28 IX 38 r. — środa — Próbny alarm lotniczo-gazowy, połączony z ćwiczeniem w niektórych blokach przy współudziale drużyn odkażających, ratowniczych i Straży Pożarnej.

29 IX 38 r. — czwartek — Propaganda w szkołach: a) Pogadanki na temat obrony przeciwlotn.-gaz., b) Próbne alarmy lotniczo-gazowe.

30 IX 38 r. — piątek — godz. 14,00 — Pokaz modeli latających na boisku WF i PW. Uliczne zbiórki pieniężne.

1 X 38 r. — sobota — o godz. 21,00 **Dancing** na rzecz LOPP. z okazji zakończenia Tygodnia LOPP.

9 X 38 r. Propagandowe loty pasażerskie — przeloty nad Wąbrzeźnem. (Warunki lotów podane będą osobno).

KOWALEWO I GOLUB

25 IX 1938 r. — niedziela — 1) uliczne zbiórki pieniężne, 2) pochody propagandowe i imprezy wedle programu lokalnego.

NA TERENIE GMIN WIEJSKICH

Zbiórki pieniężne przy pomocy list ofiar zorganizowaen przez Lokalne Komitety.

● **Kradzież roweru.** Z piwnicy Inspektoratu Szkolnego skradziono nowy zupełnie rower.

● **Na zakończenie kursu trykotarskiego** ma się odbyć wystawa prac wykonanych w czasie tego kursu przez kursistki. Warto będzie zwiedzić wystawę, na której będziemy mieli możność oglądać najróżniejsze dzieła ręcznej sztuki kobiecej. (K.)

● **Na Zlot Ogólnopolski KSM. Męskiej** wyjeżdżają druhowie Oddziału Wąbrzeźno w sobotę rano — najpierw do Torunia, gdzie odbędzie się Diecezjalny Zjazd Delegowanych, po czym już pociągiem popularnym jadą wszyscy do Częstochowy.

Starszyzna KSM. M. zawiesi w kaplicy Matki Boskiej Częstochowskiej wspaniałe wotum odlane w srebrze w postaci odznaki organizacyjnej z odpowiednią dedykacją.

● **Zabawa Kat. Stow. Ludowego** odbędzie się w niedzielę, dnia 25 bm. dla członków i zaproszonych gości w sali p. **Kostrzewy.** — Zarząd poczynił starania, by uprzyjemnić pobyt na zabawie. Przygrywać będzie doborowa orkiestra.

● **Zebranie Chóru Kościelnego Św. Cecylii** odbyło się pod przewodnictwem prezeski p. **Zalewskiej Gertrudy.** Na zebraniu był obecny również **ks. Grützmacher.** Po odczytaniu protokółu przez sekr. **A. Zielińskiego,** omawiano w szczegółach koncert, który odbędzie się 2 października ze współudziałem orkiestry. Po koncercie odbędzie się zabawa taneczna za zaproszeniami. Po omówieniu spraw organizacyjnych zakończono zebranie.

● **Kurkowe Bractwo Strzeleckie** urządza w niedzielę, dnia 25 bm. **strzelanie o godność „Króla Żniwnego",** oraz zakończenie tegorocznego sezonu strzeleckiego, na które Szan. Obywatelstwo najuprzejmiej zaprasza. Początek o godzinie 14,00. Dla gości specjalna tarcz małokalibrowa o cenne nagrody.

● **Baśń Wschodu z „Tysiąca i jednej nocy" — Kalif Bagdadu** — powstaje w uroczym przekształceniu w filmie. Stykają się kontrasty: upajający czar wschodu z tryskającym humorem nowoczesnym, zobaczymy wielbłądy średniowiecza i modne taksówki, Kalifa „na urlopie" i odaliski płaczące nad... podatkami. Prym dzierżą **Eddie Cantor i June Lang.** Arcywesoły ten film ukaże się na ekranie **„Słońca"** w czwartek i piątek o 20,30.

● **Co czeka rolników w dniu 1 października?** — W dniu 1 października 1938 roku przypada termin płacenia pierwszej raty kapitału który jest winien rolnik prywatnemu wierzycielowi. Jest to rata długu, rozłożonego na spłaty na 14 lat, z mocy samego prawa na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 10 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych. Dotychczas bowiem rolnik był wolny od spłacania rat kapitałowych.

Również w dniu 1 października 1938 r. rolnik jest obowiązany zapłacić wszystkie raty, których płatność już nastąpiła w okresie wolnym od spłacania rat, to jest od 1 10 35 r. do 1 10 38 r. Moratorium 3-letnie zostało bowiem ogłoszone rozporządzeniem Prezydenta RP. z dnia 30 września 1935 roku. Jeśli więc rolnik miał ustalone bądź ugodą, bądź orzeczeniem urzędu rozjemczego terminy płatności rat, przypadających w okresie obowiązującego moratorium, czyli w okresie zawieszającym spłaty kapitału, to w dniu 1 października roku bieżącego musi uregulować wszystkie raty zaległe wraz z procentami.

Nie zapłacenie rat w dniu 1 października może spowodować, że wierzyciel przystąpi do wyegzekwowania rat. Żadne ulgowe przepisy nie chronią rolnika przed skutkami niezapłacenia raty.

W jednym tylko przypadku jest chroniony rolnik przed skutkami niezapłacenia 2 rat, a to wtedy, jeśli zaległość powstanie bez winy dłużnika z powodu siły wyższej, a więc pożaru, gradobicia, pomoru itp. Uchylanie skutków zalegania może nastąpić na wniosek dłużnika do urzędu rozjemczego.

W związku ze zbliżaniem się terminu regulowania rat, rolnicy mogą wykorzystać przywilej przedterminowego spłacania długów polegający na tym, że wpłacenie gotówką przed terminem wymagalności regulamin daje umarza 100 proc. zapłaconej sumy. Regulując więc np. zł 100, zalicza się na cały kapitał zł 200.

● **Przesunięcie terminu wyborów samorządowych na Pomorzu.** Ze względu na wybory do Sejmu i Senatu wybory samorządowe na Pomorzu zostały przesunięte z listopada na 4 grudnia.

Wiadomości ogólne

● **Doktór medycyny dentystycznej.** — Ministerstwo Oświaty wprowadziło nowy tytuł dla kończących Akademię Stomatologiczną. Tytuł będzie brzmiał — doktór medycyny dentystycznej.

● **Paczki pocztowe bez przekazów.** — Od 1 października paczki zwykłe oraz wartościowe do 200 złotych będą przyjmowane na poczcie bez przekazów t. zn. adresów pomocniczych. Będzie to znaczne udogodnienie, uwalniające od zbędnej pisaniny i obniżające koszt wysyłki każdej paczki o 3 grosze, tj. ceny przekazu. Również przyjmowane będą paczki na okaziciela, które będzie można odbierać bezpośrednio na poczcie, po okazaniu dowodu nadania. Dalsze udogodnienia, to nadawanie paczek, przesyłką którą opłaca odbiorca.

Inowację tę wprowadzono dla instytucyj i firm wysyłających najmniej 20 paczek tygodniowo.

Wreszcie zwiększono do 10.000 zł przyjmowanie paczek za pobraniem, tj. o 5,000 zł więcej niż dotychczas. Na koniec przy przesyłkach telegraficznych przekazów będą dopuszczalne częściowe wypłaty o ile poczta nie dysponowałaby chwilowo całą sumą na jaką opiewa przekaz. Odbiorca może również przekazać różnicę innej osobie, lub polecić wysyłkę do innej miejscowości.

● **Wędrówki rzemieślników.** Urzeczywitniając projekt Związku Izb Rzemieślniczych wznowienia tradycyjnych wędrówek czeladniczych — Izba Rzemieślnicza w Toruniu urządziła pierwszą wędrówkę tego rodzaju w odrodzonej Polsce.

Izba toruńska wybrała i przygotowała spośród 500 zgłoszonych tylko garstkę — kwiat czeladników — będąc pewna, że nie przyniosą ujmy rzemiosłu pomorskiemu. — Czeladnicy wyruszyli na wędrówkę, by pogłębić swe fachowe wiadomości, by poznać technikę pracy w całej Polsce, wreszcie by podzielić się swymi zdobyczami oraz wnieść kulturę tam, gdzie nie dorówna jeszcze poziomowi ogólnemu. Dla najwytrwalszego czeladnika wyznaczono nagrodę.

Z POWIATU

KRÓLEWSKA NOWAWIEŚ

— **Udaremnienie egzekucji.** Komornik sądowy z Wąbrzeźna zajął **Annie Jaworskiej** świnie, nie zdołał jednakowoż przeprowadzić przetargu ich, gdyż Jaworska sprzedała świnie te bez względu na zajęcie, za co ukaraną została przez Sąd Grodzki w Wąbrzeźnie na 2 tygodnie aresztu z zawieszeniem wykonania kary na 2 lata.

— **OSIECZEK. (Ślub).** — W dniu 12 bm. w pięknie przystrojonym kościele pariafialnym w Osieczku pobłogosławiony został związek małżeński pomiędzy miejscowym organistą p. Wacławem Janowskim, a panną Martą Lewandowską z Piwnic. Uroczyste nieszpory z przedmową odprawił miejscowy ks. proboszcz J. Borzyszkowski, pienia religijne wykonał miejscowy chór kościelny św. Cecylii pod dyr. p organisty Brunona Piotrowskiego z Niedźwiedzia.

Młodej Parze na nowej drodze życia Szęść Boże!

SOKOLIGÓRA

— **Otrucie.** Żona rolnika **Bożejewiczowa Apolonia** w celach samobójczych wypiła większą dozę esencji octowej, wskutek czego zmarła. Denatka liczyła lat 25, przed trzema tygodniami porodziła dziecko. Przyczyną samobójstwa miało być niezgodne pożycie małżeńskie. Wypadek wstrząsnął do głębi całą okolicę, w której cieszyła się denatka wielką sympatią. (K.)

CHEŁMONIEC

— **Nieszczęśliwy wypadek.** Mechanik p. Schneider z Chełmońca zajęty spawaniem przy aparacie acetylenowym uległ nieszczęśliwemu wypadkowi. Mianowicie umieszczony na butli manometr został wyrwany i uderzył całą siłą zajętego mechanika w głowę. Rannego przewieziono do lekarza dr. Owczarczaka w Kowalewie.

KOWALEWO

— **Kradzież tytoniu.** Na szkodę Państw. Monopolu Tytoniowego i plantatorów tytoniu dokonano kradzieży surowca tytoniowego. — Poszkodowani zostali w szczególności pp. Stępień, Platyna i Wrzesiński, (u p. Wrzesińskiego skradziono 50 kg).

— **Z pielgrzymką do Częstochowy** jadą rolnicy w dniu 16 października. Pielgrzymkę organizuje Pom Tow. Rolnicze. W Kowalewie zgłoszenia należy kierować do p. **Władysława Krzywdzińskiego** i p. **Szymańskiej**, instr. Koła Gospodyń do dnia 25 września. Informacyj udzielają prezesi Kółek Roln.

Z sąsiedztwa

— **CHEŁMNO. (Po śliwkach napiła się wody i zmarła).** — Zamieszkała przy ulicy Młyńskiej Leokadia Lewandowska najadła się śliwek i następnie napiła się wody. Tę lekkomyślność przypłaciła życiem.

— **CHEŁMNO. (Huragan zabił kobietę).** Ostatnio szalejący silny huragan zerwał dach ze stajni rolnika Franciszka Rozenfelda w Dorporzu Szlacheckim w powiecie chełmińskim. Dach, spadając na ziemię zabił 32-letnią Bronisławę Kubisz z Kolna, oraz ciężko zranił 9-letniego Tadeusza Heinricha z Kolna. Rannego przewieziono karetką PKP do szpitala w Chełmnie. Zwłoki zabitej zabezpieczono do przybycia komisji.

— **CHEŁMNO. (Za odmowę noclegu o mało spotkałaby go śmierć).** Do zabudowań rolnika Antoniego Koreckiego w Brzozowie, przybył jakiś nieznany osobnik, prosząc o nocleg. Ponieważ nieznajomy nie posiadał żadnych dokumentów, przeto Korecki słusznie odmówił noclegu, udając się do swego mieszkania. W tym momencie w kierunku Koreckiego nieznajomy wystrzelił trzykrotnie. Strzały na szczęście chybiły. Przeprowadzone dochodzenia wykazały, że osobnikiem owym jest uczeń rzeźnicki Gerhard Piórkowski z Chełmna, którego przekazano do dyspozycji sądu.

— **LUBAWA. (Zagadkowy pasażer).** — W ubiegły piątek, dnia 9 bm. znaleziono w okolicy dworca kolejowego leżącego przy chodniku. Staruszka przeniesiono do poczekalni III klasy po czym zawiadomiono policję. Starzec został przewieziony do szpitala, gdzie dnia 10 bm. zmarł. Jak wynika z dochodzeń, człowiek ten przyjechał autobusem do **Lubawy**, obsługa pozostawiła go na dworcu kolejowym. Tożsamości nie udało się ustalić, gdyż starzec zaniemówił.

Opis: wzrost 1,67 m, twarz pociągła koścista, wybiedzona, nos orli, włos siwy, oczy niebieskie, czoło niskie, pochyłe, usta szerokie, brak uzębienia dolnej szczęki, wiek około 70 lat. Ubrany. marynarka brązowa, kamizelka niebieska w paseczki brązowe, spodnie siwe. Na koszuli miał znak „chory 5“ oraz monogram „F. F.“ Bielizna czysta.

Zachodzi podejrzenie, że starzec ten został wypuszczony ze szpitala względnie przytułku. Wszslkie informacje należy wnosić do najbliższego Posterunku PP. względnie kierować wprost do Powiatowej Komendy PP. w Brodnicy.

Radio

ŚRODA, dnia 21 września 1938 r.

15.15 Rozmowe z dziećmi przeprowadzi Zofia Bogusławska 15.35 Utwory charakterystyczne 15.45 Wiadomości gospodarcze 16.00 Koncert rozrywkowy 16.45 Odczyt wojskowy. 17,00 Pod południowym słońcem — płyty. 17,55 Program na jutro. 18,00 Rośliny owadożerne (pogadanka). 18,10 Recital skrzypcowy. 18,45 O dwunastu rozbójnikach (opowieść). 19,00 Recital śpiewaczy. — 19,20 Pogadanka aktualna. 19,30 Jesień za pasem — koncert rozrywkowy. 20,45 Dziennik wieczorny. 20,55 Pogadanka aktualna 21.00 Audycja dla wsi 21,00 Koncert chopinowski 21,50 Wiadomości sportowe 22,00 Wiadomości sportowe z Pomorza 22,05 Bydgoszcz na naszej fali 23,00 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego i komunikat meteorologiczny.

CZWARTEK, dnia 22 września 1938 r.

6,45 Gimnastyka 7,00 Dziennik poranny 7,15 Muzyka poranna 8,00 Audycja dla szkół 8,10 Koncert rozrywkowy 8,55 Wiadomości z Pomorza 11,00 Poranek muzyczny dla szkół powszechnych 11,25 Robert Schuman - Koncert skrzypcowy 11,57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa 12,03 Audycja południowa 13,00 Dla każdego coś ładnego 15,15 Audycja dla dzieci 15,35 Obrazki gdyńskie (pog.) 15,45 Pogadanka społeczna 15,50 Wiadomości gospodarcze 16,05 Muzyka 16,15 Audycja dla liceów 16,35 Muzyka 16,45 Z międzynarodowych organizacyj kobiecych (pog.) 17,00 Wiersz o Bałtyku 17,15 Tańce artystyczne 17.55 Program na jutro 18,00 Przegląd wydawnictw 18,10 Recital skrzypcowy 18,30 Powszechny Teatr Wyobraźni-Wesele książackie 19,00 Piosenki i tańce 19,30 Koncert rozrywkowy 20,35 Dziennik wieczorny 20,45 Pogadanka aktualna 20,50 Pogadanka rolnicza 21,02 „Arlezjanka“ (opera w 3 aktach) 23,10 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego i komunikat meteor.

PIĄTEK, dnia 23 września 1938 r.

6,45 Gimnastyka 7,00 Dziennik poranny 7,15 Koncert poranny 8,00 Audycja dla szkół 8,10 Ciągnienie miliona 8,20 Pogodne melodie 8,55 Wiadomości z Pomorza 11,00 Audycja dla szkół 11,25 Muzyka programowa 11,57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa 12,03 Audycja południowa 13,00 Dla każdego coś ładnego 15,15 pogadanka — 15,30 Rozmowa z chorymi ks. kapelana Michała Rękasa 15,45 Wiadomości gospodarcze 16,00 Koncert rozrywkowy 16,40 Pogadanki konkursowe P. R. 16.45 felieton 17.00 Dokąd jechać w święto? 17,05 Tańce i piosenki 17,55 Program na jutro 18.00 Maszyna rotacyjna 18,10 S. Taniejew Trio D-dur 18,45 Kronika literacka 19.00 Pieśni i arie 19,20 Pogadanka aktualna 19,30 Koncert rozrywkowy — 20,45 Dziennik wieczorny 20,55 Pogadanka aktualna 21,00 Rozmowa z radiosłuchaczami 21,10 Audycja muzyczna — 21,50 Wiadomości sportowe 22,00 Wiadomości sportowe z Pomorza 22,05 Fala od Bałtyku 22,35 Płyty 23,00 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego i kom. meteor.

Giełda zbożowa

Płacono złotych za 100 kg.

Ziemiopłody	Bydgoszcz 17. 9.	Poznań 17, 9.
Żyto	13.50—14,00	13.25—13,75
Pszenica	18,75—19,25	18.75—19.25
Jęczmień brow.	—	—
Jęczmień jednolity	14,50—14,75	14.50—15,00
Owies	14,00—14,25	14,00—14,75
Rzepak zimowy	41,50—42,50	42,00—43,00
Rzepnik	38,50—39.50	—
Mak niebieski	58,00—62,00	60,00—65,00
Gorczyca	34,00—36,00	33,00—35,00
Peluszka	—	24,00—25.00
Siemie lniane	47,00—49,00	48,00—51,00
Wyka	60,00—70,00	—
Groch polny	—	—
Groch Viktoria	22,00—27,00	23,50—25,50
Groch Folgera	23,00—27,00	24,00—26,00
Łubin żółty	—	—
Łubin niebieski	—	—
Koniczyna czerw.	—	—
Koniczyna biała	—	—
Koniczyna szwedz.	—	—

POZNAŃSKIE TARGOWISKO MIEJSKIE.

Poznań, dnia 17. 9. 1938 r

Płacono za 100 kg. żywej wagi.

Świnie:	
Mięsiste świnie ponad 80 kg. żywej wagi	92—94
Maciory i późne kastraty	80—96
Cielęta:	
Najprzedniejsze cielęta wytuczone	108—118
Tuczone cielęta	96—106
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	—
Tuczone mięsiste	60—68
Nietuczone dobrze odżywiane	46—58
Miernie odżywiane	30—40
Buchaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	—
Tuczone mięsiste	58—62
Nietuczone, dobrze odżywiane starsze	52—56
Miernie odżywiane	42—48

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOSI:
W ekspedycji lub agenturach . . . . 1,— zł
z odnoszeniem przez pocztę lub posłańca . . . 1,20 zł
„Głos Pom.“ wychodzi w poniedziałki, środy i piątki. W wypadkach nieprzewidzianych, przy wstrzymaniu przedsiębiorstwa, złożenia pracy, przerwania komunikacji, abonent nie ma prawa żądać pozaterminowych dostarczeń gazety lub zwrotu ceny abonamentu.

Druk: Zakłady Graficzne B. Szczuki, Wąbrzeźno-Pom.
Redaktor odpow.: Aleksander Ledwochowski, Wąbrzeźno — ul. Br. Pierackiego 11a
Redakcja i administracja: Wąbrzeźno, Mickiewicza 1.
Redaktor przyjmuje od 10—12. — Nie zamówionych rękopisów redakcja nie honoruje i nie zwraca.
Tel. 80. ● PKO. Nr 204,252. ● Przekaz rozrachunk 1.

CENY OGŁOSZEŃ:
Wiersz milimetrowy (na stronie 7-łamowej) . . 10 gr
na stronie 4-łamowej (w tekście) . . . . 30 gr
na stronie pierwszej . . . . 50 gr
Przy powtarzaniu ogłoszeń — odpowiedni rabat.
Dla spraw spornych jest właściwy sąd w Wąbrzeźnie.
Za terminowy druk administracja nie odpowiada.
Za zastrzeżenie miejsca pobiera się 20 proc. nadwyżki.